

STAROSLOVĚNŠTINA

- první spisovný slovanský jazyk -

YAKOVETS YULIYA

Seminář z úvodu do studia ruštiny

ZÁKLADNÍ INFORMACE

- „STARÁ CÍRKEVNÍ SLOVANŠTINA“
- nejstarší spisovný SLOVANSKÝ jazyk
- spisovná norma – vznik v 9. století, v okolí Soluně (Makedonie)
- 3. VELKÝ MEZINÁRODNÍ JAZYK V DĚJINÁCH EVROPSKÉ STŘEDOVĚKÉ VZDĚLANOSTI (po řečtině, latině)
- jazyková rodina - SLOVANSKÉ JAZYKY + INDOEVROPSKÉ JAZYKY
- neplést s NEJSTARŠÍ SLOVANŠTINOU - bez písemných záznamů (předvídání)

ТАКО ОУБО МОЛИТЕ СѦ ВЪ .. ѠЧЕ НАШЪ . ИЖЕ ЕСИ НА
НЕБЕСЕХЪ . ДА СТИТЪ СѦ ИМА ТВОЕ . ДА ПРИДЕТЪ
ЦРСТВИЕ ТВОЕ . ДА ВЖДЕТЪ ВОЛѢ ТВОѢ . ЪКО НА НСИ І
НА ЗЕМЛІ . ХЛѢБЪ НАШЪ НАСТОЯЩАГО ДЪНЕ ДАЖДЪ
НАМЪ ДНЕСЬ . І ОТЪПОУСТИ НАМЪ ДЛЪГЫ НАША . ЪКО
І МЫ ОТЪПОУШТАЕМЪ ДЛЪЖЬНИКОМЪ НАШИМЪ . І НЕ
ВЪВЕДИ НАСЪ ВЪ НАПАСТЬ . НЪ ІЗБАВИ НЫ ОТЪ
НЕПРИЪЗНИ . ЪКО ТВОЕ ЕСТЬ ЦРСТВИЕ І СИЛА І СЛАВА
ВЪ ВѢКЪ ВѢКОМЪ АМИНЬ ..

VZNIK

- v písemnictví - KONSTANTIN FILOZOF a bratr METODĚJ
- pro potřeby KŘESŤANSTVÍ
- LITURGICKÝ JAZYK - velký význam + rozšíření do literatury
- druhá polovina 9. STOLETÍ
- ve SLOVANSKÉM světě sehrála stejnou roli jako LATINA v ZÁPADNÍM
- opisy starších předloh - řecké, latinské náboženské texty (10.-11. st.)

PRINOS STAROSLOVĚNŠTINY

- přijetí a rozšíření křesťanství mezi Slovany
- tvorba **vlastního písемnictví** Slovanů
- význam pro **vznik a vývoj spisovných jazyků**
- význam pro vznik **vlastní literatury** slovanských národů
- rozšíření **knižní vzdělanosti** ke všem slovanským národům

SÁZAVSKÝ KLÁŠTER

- 11. STOLETÍ

- vzdělávání literatury v tomto jazyce

- konec 11. století
(1097)

→ staroslověnština v Čechách
ZAKÁZÁNA

(písemnictví potlačeno,
knihy zničeny)

PÍSMO

- 10. století - HLAHOLICE + CYRILICE

- **HLAHOLICE** - *Konstantin - malá řecká abeceda, prvky abeced z
Východu (hebrejská)

- **CYRILICE** - nejdříve v Bulharsku - nápisy (hranatost)

- velké řecké písmo + litery pro slovanské potřeby

TABULKA PÍSMĀ HLAHOLSKÉHO A CYRILSKÉHO

Hlaholské	Číselná platnost	Cyrilské	Číselná platnost	Latinský přepis	Slovanský název	Pořadí
†	1	А	1	a	azz	1
Ɔ	2	Б	—	b	buky	2
∞	3	В	2	v	vědě	3
∞	4	Г	3	g	glagol'i	4
∞	5	Δ	4	d	dobro	5
∞	6	Є	5	e	jestz	6
∞	7	Ж	—	ž	živěte	7
∞	8	Ѕ, з	6	dz	dzělo	8
∞	9	з, 3	7	z	zemlja	9
∞ ∞	10	(L), l, ĭ	10	i	iže	10
∞	20	И	8	i	—	11
∞	30	—	—	g'	v cyr. tohoto písmene není, v transkripci textů hlah. = ě (děrv)	12
∞	40	К	20	k	kako	13
∞, ∞	50	Л	30	l	ljudbje	14
∞	60	М	40	m	myslite	15
∞	70	Н	50	n	našb	16
∞	80	О	70	o	onz	17
∞	90	П	80	p	pokojb	18
∞	100	Р	100	r	rьci	19
∞	200	С	200	s	slovo	20
∞	300	Т	300	t	tvьdo	21
∞	400	oy, ъ	400	u	ukz	22

ZDROJE

- DAVIDOVÁ D., Základy slovanské filologie a staroslověnštiny. Ostrava:

Pedagogická fakulta v Ostravě, 1978

- HORÁLEK, K. – KURZ, J. - DOSTÁL, A. Základy staroslověnštiny. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1961

- <http://www.cesky-jazyk.cz/slohovky/odborne-referaty/ukazka-staroslovenstiny.html>

- <https://danek93.signal.cz/1503/otce-nas-ve-staroslovenstine>